

Methodical Principles of Accounting for Grant Support to Ukrainian Agribusiness

Abstract. *In the conditions of reduction in the volume of state subsidies and tax benefits due to the redistribution of resources to finance the defence industry, Ukrainian and international grants have become almost the only available means of supporting domestic agribusiness. Lack of experience in accounting for grant funds is one of the problems faced by accountants of agricultural enterprises. After all, grants as an object of accounting are, to a certain extent, a novelty for many business entities in the agrarian sector of Ukraine. The purpose of the article is to reveal the methodical principles of accounting for grant support to Ukrainian agribusiness, particularly in terms of recognising income from targeted financing, and to determine the tax consequences of using grant funds. A detailed analysis of the current legislation is the basis of this study. In addition, the author reviews the previous case studies, the systematisation of the results of which made it possible to clarify the method of accounting for grant support and reveal the tax consequences of using grant funds. Three options for recognising income were characterised based on the purpose of targeted financing, that is, the object to which the grant funds are directed. The article presents the procedure for recognising income from grant support on accounting accounts. The tax consequences of using grant funds by agricultural enterprises – VAT payers have been disclosed. The research results have a scientific and applied nature because they will help accountants of agrarian enterprises correctly disclose information about received state and international grants in accounting accounts and in reporting. The clarifications provided in the work regarding the tax consequences of using grant support make it possible to take a balanced approach to calculating the financial result before taxation and the share of agricultural production.*

Keywords: *grant support, accounting for grant funds, targeted financing, date of income recognition, tax consequences, agribusiness.*

Suggested Citation

Tsaruk, N. (2024). Methodical Principles of Accounting for Grant Support to Ukrainian Agribusiness. *Oblik i finansi*, 3(105), 43-49. [https://doi.org/10.33146/2307-9878-2024-3\(105\)-43-49](https://doi.org/10.33146/2307-9878-2024-3(105)-43-49)

Наталія Царук

*Відокремлений підрозділ Національного університету біоресурсів і природокористування України
«Ніжинський агротехнічний інститут», м. Ніжин, Україна*

Методичні засади обліку грантової підтримки українського агробізнесу

Анотація. *В умовах скорочення обсягу державних дотацій та податкових пільг внаслідок перерозподілу ресурсів на фінансування оборонної галузі, українські та міжнародні гранти стали чи не єдиним доступним засобом підтримки вітчизняного агробізнесу. Брак досвіду організації обліку грантових коштів – одна із проблем, з якими стикнулися бухгалтери аграрних підприємств. Адже гранти як об'єкт бухгалтерського обліку, певною мірою, є новизною для багатьох суб'єктів господарювання в аграрному секторі України. Метою статті є розкриття методичних засад обліку грантової підтримки українського агробізнесу, зокрема в частині визнання доходів від цільового фінансування, та визначення податкових наслідків використання грантових коштів. Детальний аналіз норм чинного законодавства покладено в основу цього дослідження. Додатково здійснено огляд попередніх тематичних досліджень, систематизація результатів яких дозволила уточнити методику обліку грантової підтримки та розкрити податкові наслідки використання грантових коштів. Виходячи з мети цільового фінансування, тобто об'єкта на який спрямовуються грантові кошти, охарактеризовано три варіанти визнання доходу. В статті представлено порядок відображення визнання*

¹ Nataliia Tsaruk, “Nizhyn agrotechnical institute” Separated unit of National University of Life and Environmental Sciences of Ukraine, Nizhyn, Ukraine.

ORCID 0000-0001-5426-1378

E-mail: tsnata011074@ukr.net

доходів від грантової підтримки на рахунках бухгалтерського обліку. Розкрито податкові наслідки використання грантових коштів агропідприємствами – платниками ПДВ. Результати дослідження мають науково-прикладний характер, адже допоможуть бухгалтерам аграрних підприємств правильно розкрити інформацію про отримані державні та міжнародні гранти на рахунках бухгалтерського обліку та в звітності. Надані в роботі роз'яснення щодо податкових наслідків використання грантової підтримки дають змогу зважено підійти до розрахунку фінансового результату до оподаткування та частки сільськогосподарського товаровиробництва.

Ключові слова: грантова підтримка, облік грантових коштів, цільове фінансування, дата визнання доходу, податкові наслідки, агробізнес.

Постановка проблеми. Зміни клімату, які сьогодні відчутно впливають на стан довкілля та здоров'я людей, роблять сільськогосподарську діяльність в окремих регіонах ще більш ризикованою. З іншого боку, загострення проблем продовольчої безпеки у світі породжує підвищений попит на продукцію аграріїв, зокрема українське зерно. В Україні аграрний сектор є бюджетоутворюючою галуззю, яка формує майже 14% ВВП країни, а тому в довоєнний час важливим елементом підтримки її розвитку були численні державні програми кредитування, дотації та податкові пільги.

В умовах повномасштабного вторгнення пріоритетним напрямком державних видатків є оборонна галузь. Очевидно, що для її фінансування уряд змушений урізати державні програми підтримки інших сфер, зокрема сільського господарства. В такій ситуації чи не єдиним доступним засобом підтримки є українські та міжнародні гранти. Зокрема, в 2024 році аграрії можуть скористатися грантами від Продовольчої та сільськогосподарської організації ООН (ФАО) (на відновлення українських фермерів), Мінекономіки (на переробне підприємство), Мінагрополітики (на теплицю, сад), Програми USAID з аграрного і сільського розвитку (АГРО) (для розробки й впровадження інструментів змішаного фінансування агропідприємств; на розвиток експортноорієнтованої переробки зернових, олійних та бобових культур), Міжнародної гуманітарної організації Мерсу Corps (фінансова допомога домогосподарствам, що здійснюють сільськогосподарську діяльність, та дрібним фермерам; грант для підтримки сільського господарства) [1].

В довоєнний період гранти не були настільки поширеним видом підтримки агробізнесу, як сьогодні – в умовах військового стану. Війна, з одного боку, призвела до пошкодження, руйнування й крадіжки активів і виробничих фондів фермерів та сільськогосподарських підприємств, поставивши їх в скрутне становище на грані виживання, а з іншого – привернула увагу міжнародної спільноти до українського сільського господарства, від результатів функціонування якого залежить продовольча безпека багатьох країн Африки, Азії та Близького Сходу. Міжнародна підтримка українського агробізнесу у формі грантів засвідчує його важливу соціально-економічну роль в сучасних умовах глобалізованих відносин на світовій арені.

Брак досвіду організації обліку грантових коштів – одна із проблем, з якими стикнулися бухгалтери

аграрних підприємств. Адже гранти як об'єкт бухгалтерського обліку, певною мірою, є новизною для багатьох суб'єктів господарювання. У зв'язку з цим, актуальним напрямком досліджень є розкриття методичних засад обліку грантової підтримки агробізнесу та визначення податкових наслідків отримання і використання грантових коштів.

Аналіз останніх досліджень і публікацій свідчить, що перспектива широкої грантової підтримки українського агробізнесу в умовах війни спонукала дослідників приділити належну увагу вивченню правових засад, методології бухгалтерського обліку та оподаткування грантових коштів. Зокрема, стаття Т.В. Курман присвячена дослідженню правових засад грантової підтримки агробізнесу як напряму державної аграрної політики України в умовах воєнного стану і повоєнного періоду задля забезпечення сталого розвитку агросфери [2]. Актуальні питання обліку і оподаткування цільового фінансування видатків на соціальні, екологічні та культурні проекти, на підтримку вразливих економічних суб'єктів, а також на відновлення пошкодженої та зруйнованої внаслідок війни інфраструктури нашої країни, висвітлюють І.Б. Садовська та К.С. Нагірська [3]. Дослідники визначили систему факторів, що впливають на організацію обліку грантових коштів. Д. Осіпчук та інші дослідники визначили особливості методики облікового відображення сільськогосподарських державних грантів відповідно до Міжнародних стандартів фінансової звітності (МСФЗ). Науковці виявили, що економічний ресурс у вигляді гранту на короткостроковій чи довгостроковій перспективі по різному впливатиме на майбутні доходи або грошові потоки агропідприємства [4]. Як зазначають Р. Сидоренко, І. Жураковська, доволі часто проблеми, які виникають у вітчизняних грантоотримувачів при організації облікового процесу грантових коштів, формуються не із-за недосконалості українського законодавства щодо цього питання, а через ряд вимог, які ставлять грантодавці до порядку використання їх коштів [5, с. 133]. Натомість Л.В. Чижевська вважає, що гранти є одним із об'єктів фінансового обліку, облік яких потребує додаткових роз'яснень [6]. Таке твердження дослідниці, на нашу думку, може впливати зокрема із того, що національні положення (стандарти) бухгалтерського обліку не містять поняття гранту, що ускладнює його ідентифікацію як об'єкта фінансового обліку.

Хоча на рівні міжнародних стандартів бухгалтерський облік грантів детально регулюється окремим стандартом – МСБО 20 «Облік державних грантів і розкриття інформації про державну допомогу», К. Стадлер та К.В Нобес (С. *Stadler*, С. *W. Nobes*) виявили, що надання бухгалтеру можливості вибору облікових політик щодо відображення грантів ускладнює порівняння даних звітності. Крім того, підприємства різних країн, які керуються МСБО 20, також відчувають труднощі, щоб всебічно розкрити в обліку інформацію про отримання і використання грантових коштів [7].

Згадані вище наукові розвідки та інші проаналізовані нами публікації [8, 9] в сукупності є значним внеском вітчизняних науковців у вирішення проблем бухгалтерського обліку та оподаткування грантових коштів. В той же час не достатньо розкритими залишаються окремі аспекти методики обліку грантової підтримки, як-от визначення дати визнання доходу від використаних грантів, включення ПДВ до податкового кредиту. Вивченню цих та інших проблемних питань, з якими стикається бухгалтер агропідприємства, буде присвячене дане дослідження.

Метою статті є розкриття методичних засад обліку грантової підтримки українського агробізнесу та визначення податкових наслідків використання грантових коштів.

Методи дослідження. Виходячи з того, що бухгалтерський облік підприємства ведуть згідно національних та міжнародних стандартів,

застосування положень яких роз'яснюють численні документи нижчого рівня – методичні рекомендації, інструкції листи, детальний аналіз норм чинного законодавства [10-12] покладено в основу цього дослідження. Додатково здійснено огляд попередніх тематичних досліджень [1-9], систематизація результатів яких дозволила уточнити методику обліку грантової підтримки та розкрити податкові наслідки використання грантових коштів. Автор використав методи аналізу і синтезу, індукції та дедукції, абстрактно-логічний метод, щоб належним чином досягти мети цього дослідження та сформулювати відповідні висновки.

Результати дослідження. Гранти від держави та міжнародних організацій стали основною формою підтримки агробізнесу, що суттєво постраждав в умовах повномасштабної війни. Їх отримання дозволяє суб'єктам господарювання продовжувати свою діяльність в той час, коли власний капітал вже було інвестовано, а можливості залучення кредитів обмежені. Однак, не лише підготовка пакету документів для отримання гранту завдає аграріям багато клопоту, згодом виявляється, що й бухгалтери не знають всіх нюансів обліку грантових коштів. Така ситуація ускладнює ефективний розподіл наданих підприємству коштів, які, виходячи з умов гранту, можуть бути спрямовані на закупівлю матеріалів або фінансування капітальних вкладень.

Перш за все, варто звернутися до нормативних документів, що регулюють відображення грантів у бухгалтерському обліку (табл. 1).

Таблиця 1. Нормативне регулювання обліку грантів

Нормативний документ	Зміст
План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій та Інструкція про його застосування (далі – Інструкція № 291), що затверджені наказом Міністерства фінансів України від 30.11.1999 р. № 291	В розділі Рахунок 48 «Цільове фінансування і цільові надходження», визначено на якому субрахунку обліковуються цільові надходження та вказано кореспондуючі рахунки
Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 15 «Дохід», затверджений наказом Міністерства фінансів України від 29.11.1999 р. № 290	В пунктах 16,17,18,19, визначено основні правила визнання доходу, в разі отримання будь-яких видів активів, як цільового фінансування
Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 20 «Облік державних грантів і розкриття інформації про державну допомогу»	Регулює порядок обліку та розкриття інформації про державні гранти, а також розкриття інформації про інші форми державної допомоги

Джерело: складено автором на основі [10-12].

Стосовно поняття гранту, яким буде керуватися бухгалтер, Р. Сидоренко та І. Жураковська зазначають, що для потреб податкового обліку використовується тлумачення наведене в Податковому кодексі України. В національній нормативній базі, що стосується бухгалтерського обліку, термін «грант» не використовується. Науковці та практики тожорним до нього поняттям вважають «цільове фінансування», яке використовується в НП(С)БО 15 «Дохід» та Інструкції № 291 [5, с. 130].

Таким чином, грант – це різновид цільового фінансування, тобто певна сума коштів, що надається агропідприємству на чітко визначених умовах. Бухгалтерський облік грантів ведеться на рахунку 48 «Цільове фінансування і цільові надходження». За кредитом рахунку 48 відображають надходження грантових коштів, за дебетом – використані суми згідно цільового призначення [10], що дозволяє визнати їх доходом, а також повернення невикористаних сум. Хоча гранти в основному

надаються в грошовій формі, проте, в якості цільового фінансування агропідприємство може також отримати інші активи – запаси, послуги, роботи чи необоротні активи. Для обліку всіх форм наданої грантової підтримки використовується рахунок 48. Аналітичний облік надходження і використання сум грантових коштів ведуть за джерелами надходжень та цільовим призначенням. Для обліку грантів бухгалтер на основі професійного судження відкриває відповідні субрахунки та аналітичні рахунки, які мають бути внесені в робочий план рахунків підприємства.

Отримані грантові кошти, як складова цільового фінансування, не вважаються доходом, допоки не виникне документального підтвердження, що

підприємство виконує умови надання гранту та використало кошти згідно прийнятих умов. Для бухгалтера це означає, що з моменту фактичного отримання коштів на рахунок підприємства і до початку їх освоєння (використання на визначені цілі) дохід не генерується. Відповідні суми включаються до складу доходів в міру освоєння грантових коштів лише у тих звітних періодах, коли були здійснені витрати, пов'язані з виконанням умов цільового фінансування. Якщо грантові кошти використовуються для компенсації раніше понесених витрат, то їх включають у дохід одразу після отримання. Варіанти відображення доходу від цільового фінансування представлено на рис. 1.

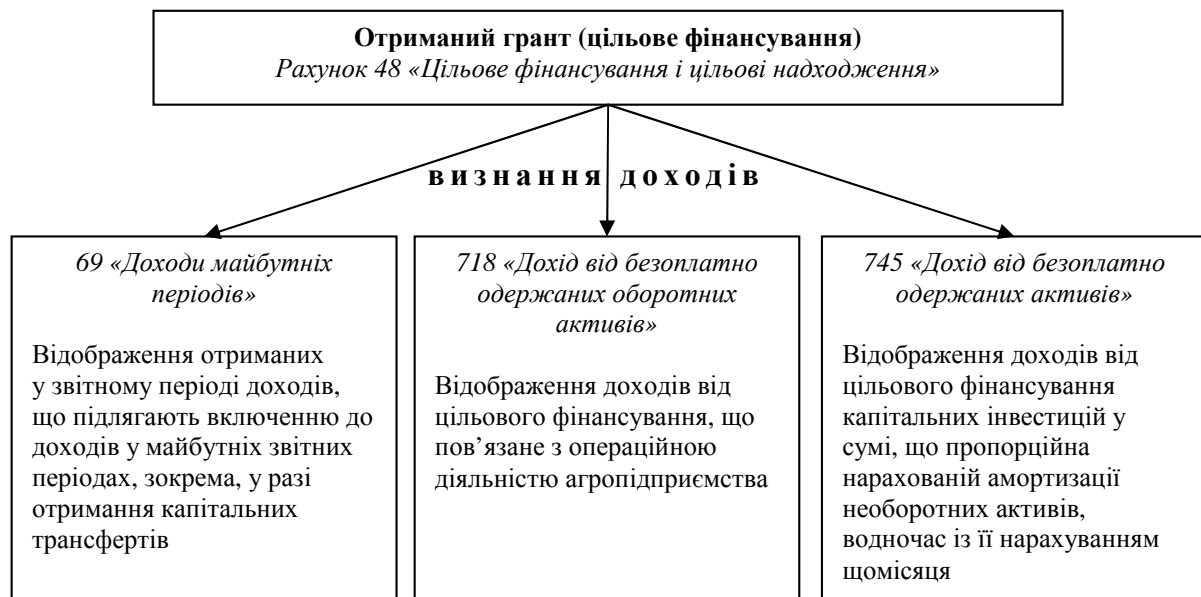

Рис. 1. Відображення доходу від освоєння грантової підтримки

Джерело: побудовано автором.

Дата визнання доходу від освоєння грантових коштів має важливе значення для агропідприємств – платників ПДВ та платників єдиного податку четвертої групи, з огляду на податкові наслідки. Адже період визнання доходів в бухгалтерському обліку впливає на визначення фінансового результату до оподаткування та на розрахунок частки сільськогосподарського товаровиробництва.

Порядок визнання доходів від освоєння грантової підтримки визначає НП(С)БО 15 «Дохід». Згідно п. 16 цього стандарту, цільове фінансування не визнається доходом доти, поки не існує підтвердження того, що воно буде отримане та підприємство виконає умови щодо такого фінансування [11].

Виходячи з мети цільового фінансування, тобто об'єкта на який спрямовуються грантові кошти, існує три дати визнання доходу [11].

– Якщо агропідприємство використовує грантові кошти для покриття своїх поточних витрат у звітному періоді чи поточних витрат, що матимуть місце в майбутніх звітних періодах, дохід визнається протягом тих періодів, у яких були здійсненні

витрати, що пов'язані з виконанням умов цільового фінансування (п. 17 НП(С)БО 15);

– Якщо агропідприємство використовує грантові кошти для покриття вже понесених витрат, то з визнанням дебіторської заборгованості одночасно визнається дохід (п. 19 НП(С)БО 15). Хоча в цьому випадку на практиці більш зручно визнавати дохід за фактом отримання цільового фінансування, як було запропоновано в Листі Міністерства фінансів України від 24.09.2015 р. № 31-11410-08-10/29963 щодо отримання компенсації середньої зарплати мобілізованих;

– Якщо агропідприємство використовує грантові кошти для фінансування капітальних інвестицій, дохід визнається протягом періоду корисного використання об'єктів інвестування (основних засобів, нематеріальних активів тощо) пропорційно сумі нарахованої амортизації цих об'єктів (п. 18 НП(С)БО 15).

Порядок відображення визнання доходів від грантової підтримки на рахунках бухгалтерського обліку представлено в таблиці 2.

Таблиця 1. Відображення доходів від використання грантової підтримки на рахунках бухгалтерського обліку

№	Зміст господарської операції	Кореспонденція рахунків	
		Дт	Кт
1.	Фінансування поточних витрат		
1.1	Визнано цільове фінансування	377	48
1.2	Отримано грантові кошти	311	377 або 48
1.3	Здійснено поточні витрати	23, 91, 92, 94	311
1.4	Визнано дохід	48	718
2	Відшкодування вже понесених витрат за рахунок грантових коштів		
	<i>Варіант 1</i>		
2.1	Визнання цільового фінансування як дебіторської заборгованості з одночасним відображенням доходу	377 48	48 718
2.2	Отримано цільове фінансування	311	377
	<i>Варіант 2</i>		
2.3	Визнано дохід за фактом отримання грантової підтримки	311 48	48 718
3	Фінансування капітальних інвестицій		
3.1	Визнано цільове фінансування (грант)	377	48
3.2	Отримано грантові кошти	311	377
3.3	Відображено дохід майбутніх періодів від використання грантових коштів	48	69
3.4	Визнання доходу протягом строку корисного використання основних засобів, нематеріальних активів тощо пропорційно до нарахованої суми їх амортизації	69	745

Джерело: складено автором.

Використання грантових коштів для придбання запасів, послуг чи основних засобів або інших активів, матиме податкові наслідки, зокрема для агропідприємств платників ПДВ. Зокрема, суми ПДВ з вартості придбаних активів зараховуються до складу податкового кредиту, якщо податкова накладна зареєстрована в Єдиному реєстрі податкових накладних.

Визнавати дохід у бухгалтерському обліку, беручи до уваги податковий кредит з ПДВ, бухгалтер агропідприємства може двома шляхами, керуючись своїм професійним судженням.

В першому випадку при придбання активів за рахунок грантових коштів дохід відображається у сумі ПДВ одночасно з визнанням податкового кредиту з ПДВ. Адже як зазначено в п. 17 НП(С)БО 15, отримане цільове фінансування (у тому числі кошти, вивільнені від оподаткування у зв'язку з наданням пільг з податку на прибуток підприємств) визнається доходом протягом тих періодів, в яких були зазані витрати, пов'язані з виконанням умов цільового фінансування [11].

Слід зауважити, що якщо придбані за грантові кошти товари/послуги, необоротні активи агропідприємство буде використовувати у неоподатковуваних, пільгових операціях або не в своїй господарській діяльності й за ними визнано кредит з ПДВ, то необхідно нарахувати компенсаційне ПДВ-зобов'язання. Останнє може бути включене до первісної вартості придбаних

активів або інших витрат, що має бути визначено в Наказі про облікову політику підприємства.

Альтернативний варіант – визнання доходу одночасно з витратами, що пов'язані з виконанням умов цільового фінансування. В цьому випадку слід включити ПДВ до складу доходів від цільового фінансування одночасно з фіксацією витрат на придбання товарів, послуг, основних засобів у сумі, що пропорційна до нарахованої амортизації. Цей підхід є методично складнішим, адже витрати слід визнавати в одній сумі, а дохід – в іншій.

Висновки. Державні та міжнародні гранти відіграють критично важливу роль в забезпеченні подальшого розвитку українського агробізнесу, зважаючи на кліматичні та воєнні ризики, а також скорочення обсягів інших форм державної підтримки. Грантові кошти, залежно від цільового призначення, можуть використовуватися для покриття вже понесених і майбутніх поточних витрат сільськогосподарської діяльності, а також фінансування капітальних інвестицій. Всі ці варіанти освоєння грантових коштів потребують всебічного відображення в обліковій системі агропідприємства та створюють певні податкові наслідки.

Беручи до уваги брак досвіду багатьох бухгалтерів щодо організації обліку грантів, у статті представлено порядок відображення визнання доходів від грантової підтримки на рахунках бухгалтерського обліку. Розкрито податкові наслідки використання грантових коштів агропідприємствами – платниками ПДВ.

Результати дослідження мають науково-прикладний характер, адже допоможуть бухгалтерам аграрних підприємств правильно розкрити інформацію про отримані державні та міжнародні гранти на рахунках бухгалтерського обліку та в звітності. Надані в роботі

роз'яснення щодо податкових наслідків використання грантової підтримки дають змогу зважено підійти до розрахунку фінансового результату до оподаткування та частки сільськогосподарського товаровиробництва.

4 Список використаних джерел

1. Сердюк О. Якими грантами можуть скористатися аграрії у 2024 році. *Головбух Агро*. 2024. № 1. URL: <https://agro.expertus.com.ua/10012693>
2. Курман Т. В. Правові засади грантової підтримки агробізнесу як напряму державної аграрної політики України в умовах воєнного стану. *Аналітично-порівняльне правознавство*. 2023. № 3. С. 219-223. <https://doi.org/10.24144/2788-6018.2023.03.39>
3. Садовська І. Б., Нагірська К. Є. Особливості обліку і оподаткування цільового фінансування в частині грантових коштів. *Економіка та суспільство*. 2023. Вип. 58. <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-58-74>
4. Осіпчук Д., Чижевська Л., Петришин Л., Приймак С., Лобода Н., Антощенко В. Відображення державних грантів у звітності агропідприємств за МСФЗ. *Financial and Credit Activity Problems of Theory and Practice*. 2024. № 4(57). С. 143–154. <https://doi.org/10.55643/fcaptr.4.57.2024.4426>
5. Сидоренко Р., Жураковська І. Облік грантів: впровадження правил обліку за МСФЗ у вітчизняну практику. *Економічний форум*. 2022. № 4. С. 127-135. <https://doi.org/10.36910/6775-2308-8559-2022-4-16>
6. Чижевська Л. В. Між МСФЗ і П(С)БО: об'єкти фінансового обліку, облік яких потребує додаткових роз'яснень. Матеріали VI Міжнародної науково-практичної конференції «Стан і перспективи розвитку обліково-інформаційної системи в Україні». 22 травня 2020р. Том 1. Тернопіль: ТНЕУ, 2020. С. 113-114. URL: <http://dSPACE.wunu.edu.ua/bitstream/316497/42383/1/Чижевська.pdf>
7. Stadler C., Nobes C. W. Accounting for government grants: Standard-setting and accounting choice. *Journal of Accounting and Public Policy*. 2018. Volume 37, Issue 2. pp. 113-129. <https://doi.org/10.1016/j.jaccpubpol.2018.02.004>
8. Легенчук С., Виговська Н. Бухгалтерський облік державних грантів згідно МСФЗ 20: проблеми та напрями розвитку. *Облік і фінанси*. 2024. № 1(103). С. 14-21. [https://doi.org/10.33146/2307-9878-2024-1\(103\)-14-21](https://doi.org/10.33146/2307-9878-2024-1(103)-14-21)
9. Височан О. С., Височан О. О., Ясінська А. І. Особливості бухгалтерського обліку цільового фінансування у небюджетних неприбуткових організаціях. *Облік і фінанси*. 2017. № 1(75). С. 17-24.
10. План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій та Інструкція про його застосування, що затверджені наказом Міністерства фінансів України від 30.11.1999 р. № 291. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1557-11#Text>
11. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 15 «Дохід», затверджений Наказом Міністерства фінансів України від 29.11.1999 р. № 290. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0860-99#Text>
12. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 20 «Облік державних грантів і розкриття інформації про державну допомогу». URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/929_041#Text

4 References

1. Serdiuk, O. (2024). Yakymy hrantamy mozhut skorystatysia ahrarii u 2024 rotsi [What grants can farmers use in 2024]. *Holovbukh Ahro*, 1. Retrieved from <https://agro.expertus.com.ua/10012693>
2. Kurman, T. V. (2023). Pravovi zasady hrantovoi pidtrymky ahrobiznesu yak napriamu derzhavnoi ahrarnoi polityky Ukrainy v umovakh voiennoho stanu [Legal basis of grant support for agribusiness as a direction of the state agrarian policy of Ukraine under martial law]. *Analitychno-porivnialne pravoznavstvo*, 3, 219-223. <https://doi.org/10.24144/2788-6018.2023.03.39>
3. Sadovska, I. B., Nahirska, K. Ye. (2023). Osoblyvosti obliku i opodatkuvannia tsilovoho finansuvannia v chastyni hrantovykh koshtiv [Features of accounting and taxation targeted financing as part of grant funds]. *Ekonomika ta suspilstvo*, 58. <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-58-74>
4. Osipchuk, D., Chyzhevska, L., Petryshyn, L., Pryimak, S., Loboda, N., Antoshchenkova, V. (2024). Vidobrazhennia derzhavnykh hrantiv u zvitnosti ahropidpriemstv za MSFZ [Accounting for government grants in agricultural enterprises' reporting according to IFRS]. *Financial and Credit Activity Problems of Theory and Practice*, 4(57), 143–154. <https://doi.org/10.55643/fcaptr.4.57.2024.4426>
5. Sydorenko, R., Zhurakovska, I. (2022). Oblik hrantiv: vprovadzhennia pravyl obliku za MSFZ u vitchyznianu praktyku [Grants accounting: introducing IFRS in domestic practice]. *Ekonomichni forum*, 4, 127-135. <https://doi.org/10.36910/6775-2308-8559-2022-4-16>
6. Chyzhevska, L. V. (2020). Mizh MSFZ i P(S)BO: obiekty finansovoho obliku, oblik yakykh potrebuie dodatkovykh roziasnen [Between IFRS and P(S)BO: objects of financial accounting, the accounting of which requires additional clarification] (pp. 113-114). In *Stan i perspektivy rozvytku oblikovo-informatsiinoi systemy v Ukraini*. Vol. 1. Ternopil: TNEU. Retrieved from <http://dSPACE.wunu.edu.ua/bitstream/316497/42383/1/Chyzhevska.pdf>
7. Stadler, C., & Nobes, C. W. (2018). Accounting for government grants: Standard-setting and accounting choice. *Journal of Accounting and Public Policy*, 37(2), 113-129. <https://doi.org/10.1016/j.jaccpubpol.2018.02.004>

8. Lehenchuk, S., Vyhovska, N. (2024). Bukhhalterskyi oblik derzhavnykh hrantiv zghidno MSFZ 20: problemy ta napriamy rozvytku [Accounting for Government Grants According to IAS 20: The Problems and Directions for Improvement]. *Oblik i finansi*, 1(103), 14-21. [https://doi.org/10.33146/2307-9878-2024-1\(103\)-14-21](https://doi.org/10.33146/2307-9878-2024-1(103)-14-21)
9. Vysochan, O. S., Vysochan, O. O., Yasinska, A. I. (2017). Osoblyvosti bukhhalterskoho obliku tsilovoho finansuvannia u nebiudzhethnykh neprybutkovykh orhanizatsiakh [Peculiarities of Target Financing Accounting in Non-Budget Non-Profit Organizations]. *Oblik i finansi*, 1(75), 17-24.
10. Ministerstvo finansiv Ukrainy. (1999). Plan rakhunkiv bukhhalterskoho obliku aktyviv, kapitalu, zoboviazan i hospodarskykh operatsii pidpriemstv i orhanizatsii ta Instruksiiia pro yoho zastosuvannia [Chart of accounts for accounting of assets, capital, liabilities and business operations of enterprises and organizations and Instructions for its application]. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1557-11#Text>
11. Ministerstvo finansiv Ukrainy. (1999). Natsionalne polozhennia (standart) bukhhalterskoho obliku 15 "Dokhid" [National Accounting Standard 15 "Income"]. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0860-99#Text>
12. IAS 20 – Accounting for Government Grants and Disclosure of Government Assistance. Retrieved from https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/929_041#Text